

Små drömmar

K.J. Stjernström, 2014-09-26

Filippa satt med korslagda ben i stora salen och läste tidningen. Hon låtsades att hon inte visste hur mycket klockan var, men kunde inte låta bli att hålla ett öga på det stora tunga vägguret. Det sas att tiden gick extra långsamt för den som ständigt tittade på klockan, men hon kände inte av någon sådan effekt. Egentligen borde hon förbereda sig för natten, hon borde redan varit klar, men istället vände hon blad i tidningen. Detta hade inte varit nämnvärt om det inte var för att Filippa bara var 81 millimeter lång. 80,5 senast hon mätte sig, men hon var säker på att hon vuxit en halv millimeter sedan dess. Minst! Fyra år gammal var hon lång för sin ålder (hennes mamma hade bara blivit 77 millimeter) men hon kände sig ändå pluttig. Några av hennes kompisar hade redan börjat närma sig tresiffrigt. Visst, de var killar, och alla tjtade om att män blev längre än kvinnor, men det var ändå orättvist. Bredvid dem kände hon sig fortfarande som ett barn.

Men hon var inget barn längre, hon var en vuxen med ansvar och förpliktelser. Nu gick det inte för sig att sitta och läsa hela nätterna, det var då vuxna arbetade. Det var tur att hon redan läst alla böcker de hade, många flera gånger. Om hon haft en massa oläst som väntade på henne skulle det varit ännu mer outhärdligt att vara letare. Ute i den mörka, kalla natten sökandes efter saker de behövde. Om hon ändå hade hamnat i den spännande djurgruppen, de som jagade kaniner och sparvar, tämjde grodor och försvarade samhället mot råttor. Då hade varje natt varit ett äventyr, något hon kunnat se fram emot. Men ingen av de vuxna hade lyssnat på henne.

'Letare är ett tryggt och säkert arbete,' hade hennes mamma sagt, 'du kommer från generationer av letare.'

Som om det betydde något, att hela hennes mammas familj varit letare. Släktskap skulle inte spela någon roll, det sa de uttryckligen i skolan, bara ledare och skattmästare var poster som gick i arv. Inte för att hon var intresserad av dem. Helst skulle hon vilja vara tillskärare i biblioteket. Att klippa ned tidningar och böcker till hanterbar storlek verkade vara det bästa jobbet som fanns. Men det var bara bibliotekarierna som fick göra det, och något sådant jobb skulle inte bli ledigt på många år.

Arbetsförmedlaren hade givit henne en blick och sedan bestämt sig. Det hade syntts så tydligt hur han tänkte "Hennes föräldrar är letare, klart hon också ska bli det." Orättvist, allt var så väldigt orättvist.

'Tänkte väl att jag skulle hitta dig här.' Rubens röst fick henne att vakna ur tankarna. 'Är du redo att gå?'

'Alldeles strax.'

Ruben var snäll, så Filippa pressade fram ett leende. Trots att hon alltid var sen och uppenbarligen inte ville gå hade han alltid tålamod med henne. Lugn och trygg, brusade nästan aldrig upp. Han

förtjänade en bättre lärling.

Hon skyndade sig att byta till de grova letarkläderna med alla fickor och verktyg. Tyget var strävt och hon kunde redan känna hur det började klia. Verktygsbältet tyngde på höfterna, men gav henne i alla fall inte skavsår längre.

‘Vad har vi för fantastiskt uppdrag i natt då?’ frågade hon när hon var tillbaka.

‘Aluminium.’ svarade Ruben, ‘Verkstaden behöver mer material, så vi ska leta upp en aluminium-burk.’

‘En ölburk. Så spännande.’

‘Det kan det nog bli,’ svarade Ruben utan att uppfatta sarkasmen i hennes röst, ’det har blivit riktigt svårt att hitta tomburkar nu för tiden, sen de höjde panten.’

Utanför var det redan mörkt. Det blåste kallt och kändes som om det skulle börja regna. De satt tysta och spanade ut genom ventilationsgallret, men inga faror syntes till. Hade det bara varit Filippa hade hon redan varit på väg, men Ruben var typen som följde reglerna till punkt och pricka. Var det sagt att de skulle spana i tre minuter innan de gav sig ut så gjorde han det. Han var snäll, men saknade helt egna tankar.

Äntligen gav han tecken och de kunde klättra ned för den dolda stegen. De gick längs vattnet mot parken. Bredvid dem sträckte sig husen så högt upp i himlen att det inte gick att se var de slutade. Långt där uppe såg hon hur det lyste i de många fönstren. Människorna fick minsann sitta inne i värmen och ha det mysigt.

‘Om det nu är så svårt att hitta burkar, varför lånar vi inte bara av människorna istället?’ frågade hon och pekade mot fönstren, men kände direkt att hon gått över en gräns.

‘Lånare!’ Ruben spottade och fick något mörkt i blicken. ‘Vi är inga tjuvar. Inga parasiter som lever på människorna, som stjälar från dem för att det är det enda vi kan. Vi är självständiga, fria. Vi lever inte på någon annan, vi är våra egna herrar.’

Filippa kunde höra Ledarens röst i huvudet, det var nästan ordagrant citerat från talet han höll på skolavslutningen varje år.

Efter en stund verkade Ruben ha lugnat ned sig till sitt vanliga, stabila jag igen.

‘Var letar vi bäst efter tomburkar?’

Vad var det för fråga? Hade de inte kommit förbi alla läxförhör? Hon hade varit hans lärling i snart en månad, och det kändes redan som hon kunde allt som fanns att kunna i yrket.

‘Parken.’

‘Korrekt. Och när gör vi det bäst?’

‘Vid den här tiden.’

'Vilket betyder?'

'När många, men inte alla människor gått hem. När alla människor är borta kommer råttorna.'

'Precis.'

Ruben tystnade. Antingen var han nöjd, men förmodligen kunde han inte komma på några fler frågor.

Parken var nästan öde, bara två grupper människor satt på den vidsträckta gräsmattan. Ruben och Filippa kryssade fram mellan skräpet mot den närmaste soptunnan. Filippa var försiktig med var hon satte fötterna och höll sig från att röra vid något. Så mycket kladd och äckel. Stank av matrester och kräks slog emot henne från alla håll. Människor var så vidriga. Men även fast marken var full av skräp syntes inga tomburkar till. Någon annan hade hunnit före.

'Vi ska inte ta med oss kapsyler istället?' frågade Filippa skämtsamt, och undvek att kliva på en.

'Nej,' väste Ruben, 'vi håller oss till planen.'

Ruben gick inte att skoja med. De kom fram till soptunnan och tog ett varv runt den. Mycket skräp låg spritt kring den, likt kronbladen på en blomma, men inga burkar syntes till. Stanken från tunnan var överväldigande, hon tänkte inte klättra ned i den på burkjakt hur besviken Ruben än skulle bli. Hon andades ut när de fortsatte mot nästa tunna, men det var samma sak där. Alla tunnor i parken var länsade.

'Okej,' sa Ruben, 'tydligt är det nån som hunnit före oss. En ihärdig människoletare om jag inte misstar mig. Vad gör vi då?'

'Går hem och dricker varm choklad?'

Ruben rynkade ögonbrynen och öppnade munnen för att säga något, men Filippa hann före.

'Förlåt, jag skojade bara. Då får vi leta där de inte kommer åt, använda storleken till vår fördel.'

Rubens ansikte slappnade av och han stängde munnen igen innan han fortsatte.

'Bra. Vi börjar med buskarna här. Jag går åt höger, så går du åt vänster, och så möts vi på andra sidan. Akta dig för råttor.'

Med försiktiga men bestämda steg försvann han in i buskarna. Äventyret kittlade Filippa i magen. Det kunde finnas råttor här. Förmodligen inte, men helt säkra kunde det inte vara. Hon lät handen falla ned till verktygsbältet och kände att bändjärnet hängde där det skulle innan hon gav sig in i buskarna. Det var skumt här inne, gatlyktornas sken nådde knappt in genom löven och grenarna. De många skuggorna lovade spänning i varje hörn.

Hörn som vid närmare inspektion bara innehöll fuktiga löv och kvistar. Äventyrskänslan falnade och det blev tråkig vardag igen. Hon vandrade planlöst och kom till slut fram till kanalen. Hon hade drivit iväg för mycket åt vänster, men om hon följde vattnet skulle hon komma rätt. Just som hon skulle vända sig om anade hon något runt i slutningen ned mot vattnet. Kunde det vara? Hon närmade sig försiktigt, som om det var en sovande drake vars skatt hon skulle stjäla. När hon kom närmare stod det klart att hon inte sett fel, det var en aluminiumburk! Henne hjärta började slå snabbare, hon förundrades

över att en tomburk kunde ge henne sådana reaktioner. Det var en röd Coca Colaburk som låg och balanserade på en rot halvvägs ned mot vattnet. Ruben hade nog hoppats på något större, men en 3-30 var bättre än inget.

'Ruben!' viskade hon så högt hon vågade, 'Ruben!'

Det prasslade i löven, men innan hon hann tänka på vad det kunde vara kom Ruben fram.

'Vad tycks?' sa hon med ett triumferande leende och knackade med sitt bändjärn på burken. Men istället för den dova klang hon väntat sig var ljudet ljust och kort. Hon stelnade först till, sen rusade hon snubblande till andra änden på burken. Den var öppnad! Hon jublade inombords, Coca Cola till alla i flera dagar. Ruben kom fram, granskade den och knackade på den även han.

'Det var just snyggt.'

'Visst är det,' sa Filippa som inte kunde sluta le, 'inte nog med att det är en aluminiumburk, den är full också!'

'Det är just det. Vi kommer aldrig få med oss den.'

'Vad menar du?'

'Vi kommer aldrig få upp den. Den väger för mycket. Om den legat på plan mark hade vi kanske kunnat rulla den. Kanske. Men som den ligger nu kommer vi aldrig få upp den, vi skulle inte ens kunna tömma den.'

Luften gick ur Filippa. Skulle de bara ge upp?

'Men om vi hämtar fler...'

'Hinner inte.' avbröt Ruben. 'Förresten är alla andra ute redan. Vi kan se vad förmannen säger när vi kommer tillbaka, kanske kan vi få hit en expedition nästa vecka.'

'Men då är det för sent, då kommer den vara borta. Vi måste få med den nu!'

'Vad vi måste är att hitta en tom burk, en vi kan få med oss. Det är vårt uppdrag, och det är det vi ska göra.'

'Men...'

'Inga men. Nu går vi.' han vände sig om och gick iväg. 'Jag är ledsen.' mumlade han tyst.

Hur kunde han? Bara för att det var lite svårt så gav han upp direkt. Hon kunde inte komma ihåg när de drack läsk senast. Hon skulle vara hjälten om hon kom tillbaka med den här. Det var hennes burk, hon ville inte lämna den. Hon vägrade. Om hon så skulle rulla den hela vägen hem alldeles själv. Hon klättrade ned till burken och tog spjörn för att rulla upp den. Hon kunde känna hur den rörde sig, men ju mer hon lyfte på ena sidan, desto mer sjönk den ned på den andra, som en hånfull gungbräda. Och det var inte mycket den rörde sig. Hon satte sig nedanför burken och surade. Hon insåg att Ruben hade rätt, att de inte skulle kunna rulla upp den ens tillsammans, men hon ville inte erkänna det. Det kändes så orättvist. Hela världen var så orättvis.

Ett ljud väckte henne ur deppandet.

'Akta, trean sliter sig!'

Rösten kom från utifrån vattnet och följdes av ett plask. Nedanför henne i vattnet simmade en groda märkt "3" förbi i hög fart, med tyglar släpande efter sig. Utan att tänka slängde hon sig efter den. Grodan blev skrämmd av hennes attack och sköt iväg snett från sin kurs, men hon hade fått ett stadigt tag om tyglarna och höll i för allt hon var värd. Grodan drog ut henne i vattnet, fast hon gjorde så mycket motstånd hon kunde. Farten försökte lyfta henne ur vattnet, men hon kände hur det tunga verktygsbältet höll henne nere.

Till slut gav grodan upp och låg som död i vattnet. När den slutade dra började hon sjunka. Hon kämpade för att hålla sig flytande, men verktygen drog ned henne. Desperat försökte hon få av sig bältet samtidigt som hon inte ville släppa tyglarna. Huvudet försvann under ytan, hon såg ingenting. Hon kämpade febrilt för att bli fri från de tunga verktygen, men hennes fingrar fick inget grepp i det kalla vattnet. Det tjocka tyget begränsade rörelserna, hon kunde inte göra något för att rädda sig. Då kände hon en kraftig hand som grep tag i henne och drog upp henne till ytan. Frustande såg hon mellan vattendropparna hur Ruben släpade in henne till land. Flämtande satt de vid vattenbrynet.

'Tack.' var allt hon fick ur sig.

Ruben nickade och grymtade något ohörbart medan han vred ur sin mössa.

Ute på vattnet kom en flotte dragen av ett knappt dussin grodor. På kuskbocken satt Marita och höll i tömmarna. Bakom henne kikade Greger fram. Greger som fått jobbet hon velat ha.

'Snyggt räddat.' sa Marita och tog sin pipa ur munnen och knackade ur den. 'Båda två.'

'Hon släppte inte ens taget när hon sjönk.' sa Ruben.

Filippa rodnade och höll upp tyglarna.

'På så vis.' sa Marita och fyllde pipan. 'Det är skönt att se att det trots allt finns handlingskraftiga ungdomar som inte är rädda att blöta ned sig.'

Greger såg skamset på sina fötter.

'Du ska ha tack,' fortsatte Marita, 'om det är något jag kan göra för dig så säg till.'

Filippa gjorde sitt bästa för att hålla tillbaka fånleendet som började sprida sig i ansiktet.

'Det finns en grej.'

Att få ned burken i vattnet enkelt, och med den på släp efter flotten rörde de sig snabbt hemåt. Ruben hade knorrat en del, men till slut gått med på det. Nu pratade han lågmält med Greger i flottens bakre del. Filippa satt på kuskbocken bredvid Marita och fick hålla tömmarna! Hon hade inte varit så lycklig sen hon börjat jobba. Marita puffade på sin pipa och granskade henne och Greger.

'Jag ska nog ta ett snack med den där arbetsförmedlaren.' sa hon.

Filippa log. Livet kanske inte var så orättvist ändå.